

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

กุลชญา กุลถิรวงศ์^{1*} และ ชินรัตน์ สมสืบ²

Received: 18 April 2023 / Revised: 7 May 2023 / Accepted: 23 May 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม รวมถึงศึกษาถึงการยอมรับของชุมชนต่อผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรสายสนับสนุน กรรมการสถานศึกษา และบุคคลในชุมชนรอบสถานศึกษา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพรรณนา สถิติอ้างอิง โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าสหสัมพันธ์สูงสุด ด้านความยุติธรรม กับ การเอาใจใส่ สาเหตุน่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนหวังดี มีความยุติธรรมทั้งในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และมีการเอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งในเรื่องการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับคน 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยด้านคุณลักษณะ ด้านสถานการณ์ และด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ค่าสหสัมพันธ์สูงสุดด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม กับ วัฒนธรรมองค์การที่เน้นจริยธรรม สาเหตุน่าจะเป็นเพราะผู้บริหารมีสร้างบรรยากาศทางจริยธรรมในองค์กรที่เหมาะสม จึงส่งผลให้ในองค์กรมีวัฒนธรรมการดำเนินงาน การประพฤติปฏิบัติที่มีจริยธรรมตามไปด้วย 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลไปยังภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยค่าที่มีน้ำหนักสูงสุด คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวัฒนธรรมที่เน้นจริยธรรม ส่งผลไปยังภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเอาใจใส่ สาเหตุน่าจะเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญในการเอาใจใส่ในทุก ๆ ด้าน จึงก่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ 4) การยอมรับของชุมชนต่อผู้บริหารโรงเรียนหวังดี พบว่า บุคคลในชุมชนมีทัศนคติเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนหวังดี ด้านมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี บุคคลในชุมชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และมีความภาคภูมิใจที่โรงเรียนหวังดีเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพมีการจัดการศึกษาที่ดีมีการส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาครูและเด็กให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำ

^{1*}ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอสะบ้าย้อย

วิทยาลัยการบริหารแห่งรัฐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

*E-mail: kratabatic@gmail.com

Ethical Leadership of School Administrators : A Case Study of Wangdee School Maungsongkhla Songkhla

Kulchaya Kultirawong^{1*} and Chinnarat Somsueb²

Abstract

The purpose of this research was to study ethical leadership, the factors influencing ethical leadership, and the community's acceptance of Wangdee School Maungsongkhla Songkhla. This study used a mixed-methods research. The sample consisted of administrators, teachers, school committees and people in the communities around Wangdee School. The statistic used for data analysis was Descriptive Statistic and Inferential Statistic. The research found that 1) the average level of ethical leadership of school administrators was in “Highest” level and correlated to justice and empathy. The reasons of the result were because the administrators were fair, behaved, and took a good care of team in assigning the right man on the right job. 2) the average level of factors affecting ethical leadership of Wangdee school administrators was in “Highest” level. Ethical climate in organization was in “high” level. There was the highest correlation value between organizational ethical climate and organizational ethical culture. The reasons were because administrators created an appropriate ethical atmosphere in the organization as a result the organization has a culture of operation ethical conduct as well. 3) Effect of factors affecting the school administrators’ ethical leadership were as follow: the highest value was organizational ethical culture resulted in the ethical leadership of the school administrators to be empathetic. The reasons were because the administrators paid attention to every aspect to create a good and effective teaching and learning management. 4) The people in the communities around Wangdee School. Having good morals and ethics people in the community brought the opportunity for them to participate in the development of educational institutions and to be proud that Wangdee School is a high quality school with good education management and the school that promotes higher standard, teachers, and students to be able to cope with the changing world.

Keywords: Ethical leadership, factors Affecting ethical leadership

¹Sabayoi District Learning Encouragement Centre

²College of State Administration Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

*E-mail: kratabatic@gmail.com

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้นำและมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีศักยภาพ สมรรถภาพ และคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นคือ “ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม” เป็นสิ่งที่น่าสนใจและนำไปสู่การค้นหาแนวทางมาตรการขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาในยุคการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ ซึ่งในการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่เป็นคุณลักษณะที่เอื้อต่อความสำเร็จนี้เช่นกัน ประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญยิ่งในการสนับสนุนการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจเสมอ เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน การสอนภายใต้จรรยาบรรณวิชาชีพ ในสิ่งที่ดีงามทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น ซึ่งมีความสำคัญต่อวิชาชีพ เป็นทั้งกระบวนการและพฤติกรรมที่สามารถสอนและเรียนรู้ได้ การปรับเปลี่ยน การจัดการเรียนการสอน และการให้แรงเสริมที่สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรม เพื่อให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีในอนาคต จะสามารถสร้างและขับเคลื่อนภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม (ชุดิมา รักษ์บางแหลม, 2559) สอดคล้องกับโคคาบัส และคาราโคเซ (Kocabas & Karakose, 2009) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในองค์กรการศึกษา เพราะหน้าที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การมีจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical leadership) จึงมีความสำคัญต่อทุกองค์กรและทุกแง่มุมของสังคม เพราะว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น และอาจช่วยปรับปรุงการรับรู้ทางจริยธรรมโดยรวมของพนักงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามหลักทำนองคลองธรรม จะถูกเชิดชูเกียรติและเป็นผู้ทรงคุณค่าในสังคม แต่ถ้าผู้บริหารคนใดมีพฤติกรรมตามอำเภอใจไม่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะไม่ได้ได้รับความไว้วางใจจากผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารก็จะทำงานลำบากและไม่ได้รับความร่วมมือจากทีมงาน เกิดเป็นความขัดแย้งขึ้นในองค์กรได้ (Glanz, 2006)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่หรือในระดับมัธยมศึกษา ที่มีทรัพยากรเป็นจำนวนมาก มีมาตรฐานของการปฏิบัติงานหรือรูปแบบด้านภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมแบบบูรณาการการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการบริหารสถานศึกษารวมทั้งเพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (สุทัต จันทะสินธุ์, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาลซึ่งกำหนดนโยบายและทิศทางของหน่วยงาน เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการบริหารงานบุคคลของหน่วยงาน ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ให้การบริหารสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ดังนั้นหากผู้บริหารเป็นบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งที่รับผิดชอบล้าสมัย และขาดซึ่งความสามารถที่จะพึงมีแล้ว ผลเสียย่อมเกิดกับประเทศชาติโดยรวม ผู้บริหารที่หวังผลจะให้มีการบริหารงานที่ได้ประสิทธิภาพนั้น จะต้องนำเอาหลักวิชาการบริหาร ทฤษฎี และหลักการต่างๆ มาปรับใช้โดยดุลยพินิจของตนเองประกอบ เพื่อให้มีการใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง เพื่อให้ผลที่ได้จากการปฏิบัติออกมาดีที่สุด การที่จะสามารถทำได้มีประสิทธิภาพเพียงใด

ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารแต่ละคนเป็นสำคัญ (สมจิตร อุดม, 2556) ดังนั้น พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพครูและคุณภาพผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สุรัตน์ ไชยชมภู, 2557) ซึ่งหากผู้บริหารสถานศึกษามุ่งยกระดับ ความต้องการ ความเชื่อ ทศนคติ และคุณธรรมของครูให้สูงขึ้นแล้ว จะส่งผลต่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับยุคการเปลี่ยนแปลง เช่น ยุคปัจจุบันเป็นพลังชนิดหนึ่งอันก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกลุ่มคนและระบบองค์กรไปสู่เป้าประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กันทิมา ชัยอุดม, 2557) จากข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับวิกฤตเรื่องจริยธรรมของผู้นำ ซึ่งพบว่าปัญหาเรื่องผู้นำหรือผู้บริหารที่ไม่มีจริยธรรมจำนวนมาก (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556) โดยหากผู้นำไม่มีจริยธรรมแล้วจะเกิดความเสียหาย และผลกระทบที่เลวร้ายตามมาอีกมากมาย ทั้งนี้ นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ซึ่งนโยบายด้านการปราบปรามการทุจริตก็เป็นอีกหนึ่งนโยบายที่รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ หากผู้นำไม่มีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานในการบริหารแล้วนั้น ก็ไม่สามารถแก้วิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศได้ เช่น ปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม เพื่อให้การปฏิบัติงานในวิชาชีพเป็นไปด้วยความถูกต้อง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษายึดถือและปฏิบัติตามที่คุรุสภากำหนด (กนกวรรณ บุญเรือง, มนต์นภัส มโนการณ และธารณ ทองเอก, 2560)

บุคคลที่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องให้เป็นผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถอันเกิดจากตัวของเขาเอง จนเป็นที่ยอมรับ หรือยกย่องของกลุ่มให้เป็นผู้นำ และนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ส่วนภาวะผู้นำหมายถึงคุณลักษณะส่วนตัวของ บุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาเมื่อได้มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม เป็นความสามารถที่เกิดขึ้นระหว่างที่มีการทำงานร่วมกัน หรือร่วมอยู่ในเหตุการณ์เดียวกัน ในอันที่จะทำให้กิจกรรมของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายและประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำ จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการฝึกฝนของแต่ละบุคคล (วิเชียร วิทย์อุดม, 2553) ซึ่งเป็นคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะเน้นเกี่ยวกับการให้ความเคารพในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบของบุคลากรในองค์กร การบริการคนอื่น การให้ความช่วยเหลือมีน้ำใจแก่บุคลากร ความเที่ยงตรงพัฒนาชุมชน สามัคคีกลมเกลียว ความซื่อสัตย์สุจริต การบริจาคหรือการให้ทาน รักษาสิทธิและความเสมอภาค ความยุติธรรม และมีจิตวิญญาณ ซึ่งคุณลักษณะและพฤติกรรมของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำจริยธรรม ในทางพุทธศาสนา (สมชาย เทพแสง และอภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์, 2557) จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อการบริหารและการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาและการศึกษาโดยรวมเป็นอย่างมาก ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยที่บ่งบอกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ เช่น ขาดความรู้และความสนใจด้านวิชาการ ขาดคุณธรรม จริยธรรม (ธีระ รุญเจริญ, 2553)

การบริหารการศึกษาในปัจจุบันนี้ จึงเป็นการบริหารท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจสังคม และความเจริญก้าวหน้าอยู่

ตลอดเวลาอย่างมีวิจารณ์ญาณและรู้เท่าทัน ซึ่งการศึกษาจะเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาสังคม ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงต้องจัดให้มีการพัฒนาความรู้คู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรม หรือเมื่อส่งเสริมความเจริญทางด้านวัตถุก็ต้องไม่ละเลยการส่งเสริมความเจริญทางด้านจิตใจด้วย มิฉะนั้นแล้วโลกยิ่งเจริญ มนุษย์เราก็จะยิ่งมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้นด้วย ไม่คำนึงถึงความผิดชอบชั่วดี มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีค่านิยมที่ก่อให้เกิดปัญหาในสังคมตามมา หากไม่มีแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขจากบุคลากรที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารงานในหน้าที่แล้วยังต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงามในด้านคุณธรรม จริยธรรม อีกด้วย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงานและแนวการปฏิบัติ และเป็นตัวอย่างให้กับผู้อื่นที่อยู่ภายในองค์กร หากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในการวางนโยบายและยึดแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งรู้จักการบริหารจัดการในแต่ละมิติอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบบูรณาการย่อมส่งผลดีมายังองค์กรและสังคมโดยรวม ในการที่ผู้บริหารจะใช้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เพื่อบริหารการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรจะอาศัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ตนเองเรียนรู้มาบูรณาการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการบริหารงานในแต่ละมิติ ให้เกิดคุณค่าการบริหารงานแต่ละมิติอย่างมีจริยธรรม

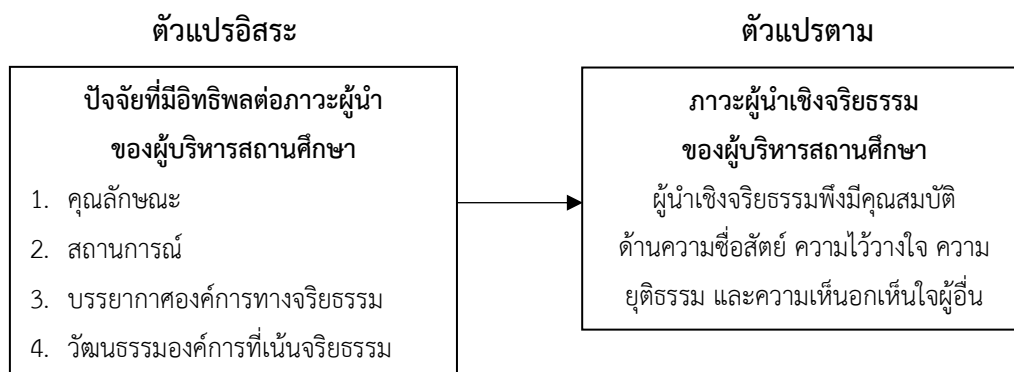
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาถึงการยอมรับของชุมชนต่อผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ในฐานะผู้เป็นแบบอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา

สมมติฐาน

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความยุติธรรมมากที่สุด

กรอบแนวคิด



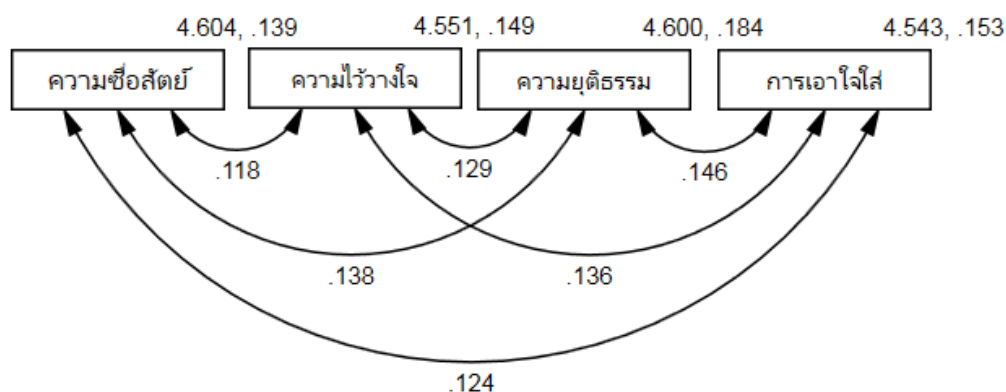
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) โดยมีรายละเอียดเนื้อหา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระยะ จำแนกตามวิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ซึ่งเป็นแนวทางการนำเสนอผลการวิจัยแบบผสมผสาน โดยเริ่มจากดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 ด้วยวิธีเชิงปริมาณใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ จากครูผู้สอน บุคลากรสายสนับสนุน และกรรมการสถานศึกษา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 72 ตัวอย่างและดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 ด้วยวิธีเชิงคุณภาพใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ฉบับ โดยฉบับที่ 1 จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ตัวอย่าง และฉบับที่ 2 จากบุคคลในชุมชนรอบสถานศึกษา จำนวน 3 ตัวอย่าง

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า

1. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

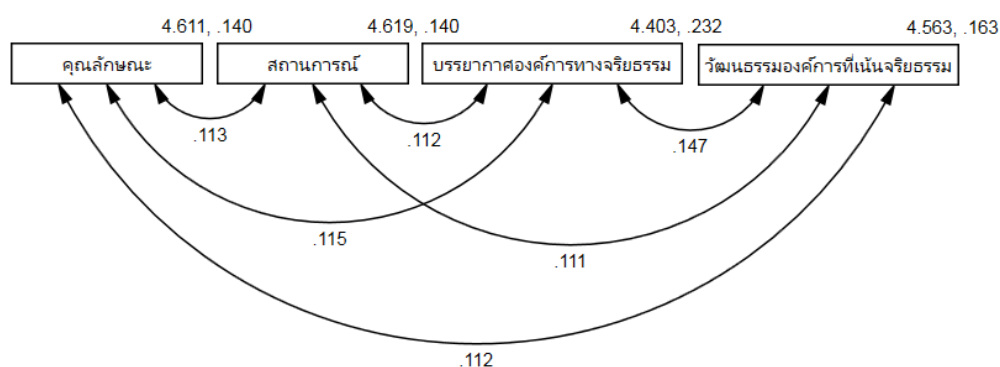


ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{x}=4.604$, $S^2=.139$) รองลงมา คือ ด้านความยุติธรรม ($\bar{x}=4.600$, $S^2=.184$) ด้านความไว้วางใจ ($\bar{x}=4.551$, $S^2=.149$) และด้านการเอาใจใส่ ($\bar{x}=4.543$, $S^2=.153$) ตามลำดับ

ค่าสหสัมพันธ์สูงสุด ความยุติธรรม กับ การเอาใจใส่ เท่ากับ .146 สาเหตุน่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีความยุติธรรมทั้งในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และมีการเอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งในเรื่องการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับคน และเอาใจใส่ในทุก ๆ เรื่อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

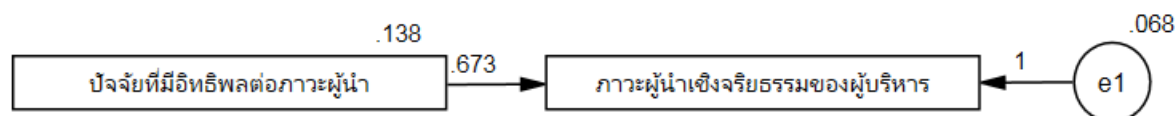


ภาพที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านสถานการณ์ ($\bar{x}=4.619$, $S^2=.140$) รองลงมา ด้านคุณลักษณะ ($\bar{x}=4.611$, $S^2=.140$) และด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นจริยธรรม ($\bar{x}=4.563$, $S^2=.163$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม ($\bar{x}=4.403$, $S^2=.232$) อยู่ในระดับมาก

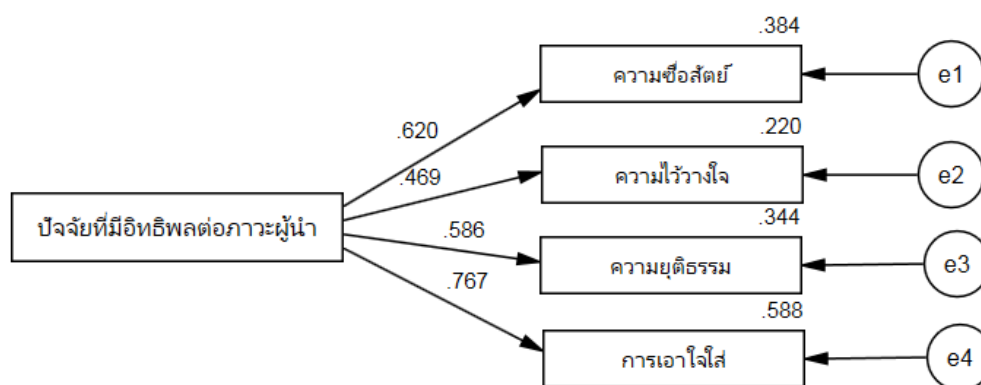
ค่าสหสัมพันธ์สูงสุด ด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม กับวัฒนธรรมองค์การที่เน้นจริยธรรม เท่ากับ .147 สาเหตุน่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีการสร้างบรรยากาศทางจริยธรรมในองค์กรที่ดี เหมาะสม จึงส่งผลให้ในองค์กรมีวัฒนธรรม การดำเนินงาน การประพฤติปฏิบัติที่มีจริยธรรมตามไปด้วย

3. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา



ภาพที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลไปยังภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าน้ำหนัก .673 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตได้ เท่ากับ 68 เปอร์เซ็นต์ แสดงว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่พอสมควร เนื่องจากคุณลักษณะ สถานการณ์ บรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และวัฒนธรรมองค์การที่เน้นจริยธรรม จะมีผลต่อความมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน สามารถแสดงได้ดังโมเดลต่อไปนี้



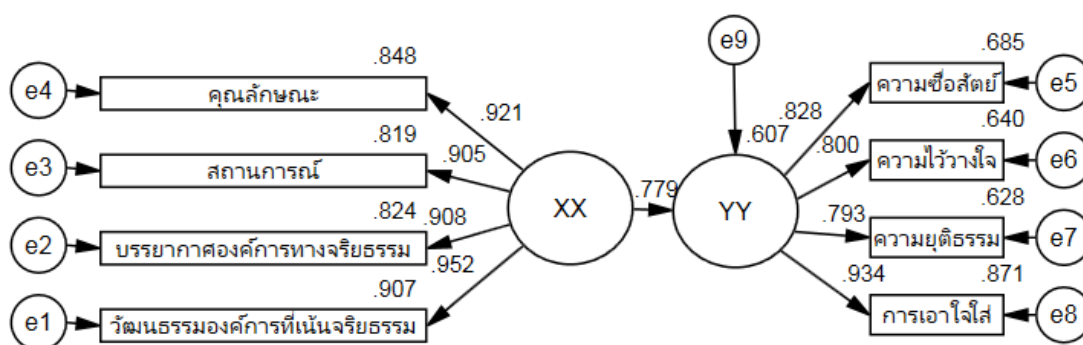
ภาพที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลไปยังภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์ ค่าน้ำหนัก .620 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตได้ เท่ากับ 38 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา ส่งผลไปด้านความไว้วางใจ ค่าน้ำหนัก .469 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตได้ เท่ากับ 22 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา ส่งผลไปยังด้านความ

ยุติธรรม ค่าน้ำหนัก .586 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตได้ เท่ากับ 34 เปอร์เซนต์ รองลงมา ส่งผลไปยังด้านการเอาใจใส่ ค่าน้ำหนัก .767 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตได้ เท่ากับ 59 เปอร์เซนต์

ค่าที่มีน้ำหนักสูงสุดคือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเอาใจใส่ มีค่าน้ำหนัก .767 รองลงมาคือ ด้านความซื่อสัตย์ มีค่าน้ำหนัก .620 และด้านความยุติธรรม มีค่าน้ำหนัก .586 ตามลำดับ สาเหตุที่น่าจะเป็นเพราะว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหาร คือ การบริหารงานโดยผ่านบุคลากรที่อยู่ภายใต้การดูแลของตนเอง การดำเนินงานไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงต้องทำหน้าที่ในการบริหารคนภายในทีมหรือบุคลากรของโรงเรียนหวังดี ให้มีความยินดีและเต็มใจที่จะทำงานร่วมกันตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่น การกล่าวยกย่องชมเชยต่อการปฏิบัติงาน การให้คำปรึกษา แนะนำในการทำงาน การสร้างขวัญและกำลังใจ มอบหมายหน้าที่ตามความสมัครใจ และเอาใจใส่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ ทั้งในเรื่องงานและเรื่องความสัมพันธ์ที่ดีต้องควบคู่ไปด้วยกัน การเอาใจใส่นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรในโรงเรียน เป็นวิธีการบริหารงานเพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับในการบริหารงาน และรักษาทั้งลูกค้า คือ นักเรียน และผู้ปกครอง รวมถึงรักษามูลค่าที่มีความสามารถให้ทำงานในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ ไม่ลาออกไปทำงานที่อื่น สร้างความมั่นคง และชื่อเสียงระยะยาวให้กับโรงเรียน และอีกสาเหตุหนึ่งผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนหวังดี มีสถานะเป็นเจ้าของโรงเรียน และรับผิดชอบกำไร-ขาดทุน อันเป็นผลการประกอบการด้วยตัวเอง จึงจำเป็นต้องมีการเอาใจใส่การบริหารในนักเรียน ผู้ปกครองและบุคลากรทุกกลุ่มฝ่ายเพิ่มมากขึ้นกว่าการบริหารงานในโรงเรียนของรัฐบาล ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับผลการประกอบการ

เพื่อแสดงผลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลไปยังภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างละเอียดสามารถแสดงได้ดังโมเดล



ภาพที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลไปยังภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลไปยัง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์ ค่าน้ำหนัก .620 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตได้ เท่ากับ 38 เปอร์เซนต์ รองลงมา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้าน

คุณลักษณะ ค่าน้ำหนัก .921 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตได้เท่ากับ 85 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสถานการณ์ ค่าน้ำหนัก .905 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตได้เท่ากับ 82 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม ค่าน้ำหนัก .908 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตได้เท่ากับ 82 เปอร์เซ็นต์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นจริยธรรม ค่าน้ำหนัก .952 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตได้เท่ากับ 91 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ส่งผลไปยังภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่น้ำหนัก .779 โดยมีอิทธิพลของน้ำหนัก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวัฒนธรรมที่เน้นจริยธรรม มีน้ำหนัก .952 ส่งผลไปยังภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเอาใจใส่ ที่น้ำหนัก .934 สาเหตุที่น่าจะเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญในการเอาใจใส่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ครูมีความชำนาญ เชี่ยวชาญ มีเครื่องมือนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่เหมาะสม อาคารสถานที่ และการสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนการสอน และข้อที่สำคัญคือตรงกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนหวังดี และยังเป็นการสร้างแตกต่างระหว่างโรงเรียนหวังดีและโรงเรียนอื่น ๆ

4. ศึกษาถึงการยอมรับของชุมชนต่อผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาการยอมรับของชุมชนต่อผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลในชุมชนรอบสถานศึกษา โรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 ราย จากบุคคลในชุมชน ซึ่งมีคำถามในประเด็นแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 คุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหาร ผู้บริหารการศึกษาในยุคใหม่จะต้องรู้จักการนำหลักธรรมทางศาสนา มาใช้ในการบริหารการศึกษาให้มากขึ้นเพราะในปัจจุบันคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนไทยเสื่อมทรามลงมาก กล่าวคือไม่ชอบอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ ไม่มีระเบียบวินัย ชอบใช้ความรุนแรง ซึ่งหากนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร การศึกษาก็จะทำให้การพัฒนาด้านอื่น ๆ ง่ายขึ้น

4.2 การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นรวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา การที่ชุมชนท้องถิ่นรวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาถือเป็นเจ้าของโรงเรียน (ตัวจริง) ได้มีส่วนร่วมมากขึ้น โดยมีตัวแทนชุมชนใช้จิตสำนึกที่ดีประกอบการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมมีการวางระบบ ระเบียบที่ดี ก็จะทำให้สถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จในการบริหาร และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเด็ก ผู้ปกครอง และครูให้มุ่งไปสู่ความรู้ คู่คุณธรรมด้วยเช่นกัน

4.3 ความประทับใจที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาและโรงเรียนหวังดี ในฐานะเป็นบุคคลซึ่งอยู่พื้นที่ใกล้เคียง โรงเรียนหวังดี มีความภาคภูมิใจที่โรงเรียนหวังดีเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพมีการจัดการศึกษาที่ดีมีผู้บริหาร

สถานศึกษาและคณะครู ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารเป็นบุคคลที่เป็นตัวอย่างที่ดีของลูกศิษย์ ของผู้ปกครอง มีการส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาครูและเด็กให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องราวผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาเรื่องราวผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ 3 ลำดับจากคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความยุติธรรม และด้านการเอาใจใส่ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างมีจริยธรรม ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งการปฏิบัติงาน การปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พุย รัตนโชติ (2558) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลาพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อโนชา สิงห์สนั่น (2558) ได้ศึกษาคุณลักษณะทางชีวสังคมและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ตามหลักพระพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายด้านพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม โดยภาพรวม พบว่า การศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์การที่เน้นจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามสังเกต ด้านความซื่อสัตย์ ความไว้วางใจ ด้านความยุติธรรมและการเอาใจใส่ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวแปร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมองค์การเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการผลักดันให้องค์การประสบความสำเร็จ องค์การแต่ละแห่งมีวิธีการบริหาร รูปแบบการจัดการ แนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นขององค์การเอง มีค่านิยมและความเชื่อร่วมกันภายในองค์การ ซึ่งค่านิยมและความเชื่อของคนในองค์การจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออก เกิดเป็นเอกลักษณ์ขององค์การและได้ยึดถือเป็นแบบแผนปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วทั้งองค์การ จนกระทั่งมีการถ่ายทอดยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์การ (organizational culture) สอดคล้องกับงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธาสนี แม้นญาติ (2554) ได้ศึกษา โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมโดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกปัจจัย เมื่อพิจารณาโดยลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ วัฒนธรรมองค์การที่เน้นจริยธรรม รองลงมาคือ สถานการณ์และบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คุณลักษณะ

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนหวังดี อำเภอมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ส่งผลไปยังภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่น้ำหนัก .779 โดยมีอิทธิพลของน้ำหนัก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวัฒนธรรมที่เน้นจริยธรรม มีน้ำหนัก .952 ส่งผลไปยังภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเอาใจใส่ ที่น้ำหนัก .934 สาเหตุน่าจะเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญในการเอาใจใส่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ครูมีความชำนาญเชี่ยวชาญ มีเครื่องมือนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่เหมาะสม อาคารสถานที่ และการสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนการสอน และข้อที่สำคัญ คือตรงกับความคิดหวังของนักเรียน ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนหวังดี และยังเป็นการสร้างความแตกต่างระหว่างโรงเรียนหวังดี และโรงเรียนอื่น ๆ

4. ผลการศึกษายอมรับของชุมชนต่อผู้บริหารโรงเรียนหวังดี อำเภอมืองสงขลา จังหวัดสงขลา พบว่า บุคคลในชุมชนมีทัศนคติเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนหวังดีด้านมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี เป็นผู้บริหารการศึกษาในยุคใหม่ มีการนำหลักธรรมทางศาสนาใช้ในการบริหารการศึกษา และ บุคคลในชุมชนต้องถึงคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาถือเป็นเจ้าของโรงเรียน (ตัวจริง) ได้มีส่วนร่วมมากขึ้น โดยมีตัวแทนชุมชนใช้จิตสำนึกที่ดีประกอบการสนใจในการมีส่วนร่วมมีการวางระเบียบที่ดีก็จะทำให้สถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จในการบริหาร และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเด็ก ผู้ปกครอง และครูให้มุ่งไปสู่ความรู้ คู่คุณธรรมด้วยเช่นกัน โดยรวมมีความภาคภูมิใจที่โรงเรียนหวังดีเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพมีการจัดการศึกษาที่ดีมีผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารเป็นบุคคลที่เป็นตัวอย่างที่ดี ของลูกศิษย์ ของผู้ปกครอง มีการส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาครูและเด็กให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ ไชยชมภู (2557) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เป็นสิ่งที่ผู้นำทางการศึกษาให้ความสำคัญในการกิจจความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ต่อสถานศึกษาและชุมชนซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และศักยภาพ รวมถึงความมีจริยธรรมที่สูง ที่ส่งผลให้ผู้ตามให้ความไว้วางใจ เชื่อมั่น และศรัทธา ปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งในทางตรงกันข้ามผู้บริหารที่ขาดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ความน่าเชื่อถือก็จะลดลงและหมดศรัทธาในตัวผู้บริหาร บุคลากรในสถานศึกษาจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานและไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารโรงเรียนหวังดี จังหวัดสงขลา ควรนำเอาผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนหวังดี อำเภอมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ในแต่ละด้านไปใช้อย่าง

จริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม เนื่องจากมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ควรกำหนดให้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้บริหารทุกระดับและกำหนดเป็นนโยบายที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดความตระหนักและการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจริงจังและต่อเนื่อง

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนฝึกอบรมพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยเน้นในเรื่องความซื่อสัตย์ ความเอื้ออาทร และความยุติธรรม จัดให้มีการกำหนดแผนงานโครงการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีแผนการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล โดยให้ผู้ประเมินที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยนักเรียน ผู้ปกครอง ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนและสร้างความตระหนักแก่ผู้บริหารสถานศึกษาในการแสดงภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษามีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ บุญเรือง, มนต์ภัส มโนการณ และธารณ ทองเอก, (2560) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. *วารสาร Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 10(3), 1409-1426.
- กันทิมา ชัยอุดม. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 10(1), 23-34
- ชุติมา รักษ์บางแหลม. (2559). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม: หนทางสู่การขับเคลื่อนภาวะผู้นำในสถาบันการศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 8(1), 168 – 181.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปสองและประเมินภายนอกกรอบสาม*. กรุงเทพฯ: ขาวฟาง.
- ผุย รัตนโชติ. (2558). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนครพนม*.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). *ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีการวิจัยและแนวทางสู่การพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร วิทยอดม . (2553). *ภาวะผู้นำ Leadership*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.

สมจิตร อุดม. (2556). *การพัฒนาองค์การทางการศึกษา*. เอกสารประกอบการสอน. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สุทัต จันทะสินธุ์. (2560). *รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สุธาสินี แม้นญาติ. (2554). *โมเดลความสัมพันธภาพโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุรัตน์ ไชยชมภู. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา*. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 8(2), 1 – 15

สมชาย เทพแสง,และอธิธีร์ทรงบัณฑิตย์. (2557). *ภาวะผู้นำจริยธรรม แนวคิด ทฤษฎีและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อโนชา สิงห์สนั่น. (2558). *คุณลักษณะทางชีวสังคมและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Glanz, J. (2006). *What every principal should know about ethical and spiritual leadership*. Thousand Oaks, California: Corwin.

Kocabas, I., & Karakose, T. (2009). Ethics in school administration. *African Journal of Business Management*, 3(4), 126-130.